

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Halvben na. noz. nérdva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásra és vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A PÁPA ÜDVÖZLETE.

— XIII. LEO pápa gratulációja SCHLAUCH bibornok aranymiséjére. —

Az első, aki bibornok-püspökünk jubileumára elküldötte aranyból ezüstnél becsesebb megemlékezését és jó kívánságait, maga a Szentatya, XIII. Leo pápa.

Az a mély bölcseségű fejedelem, aki két évtized óta biztos kézzel vezeti a világegyház hajóját, sokszor megmutatta már, mily nagyra becsüli bibornok-püspökünknek fáradhatatlan működését, melyet az egyház és haza szent ügyének szolgálatában kifejt. Az a sok kitüntetés, melylyel öt évek hosszú során át elhalmozta, ékesenszólo jele ennek az őszinte nagyrabecsülésnek. Megmutatta ezt különösen akkor, mikor öt bibornokká kreálta, az egyház erős oszlopává avatta.

Az a ritka kitüntetés, amelyben öt most részesítette a Szentatya, újabb jele nemcsak ennek a nagyrabecsülésnek, hanem egyttal annak az atyai jóindulatnak és gyöngéd szeretetnek, melylyel iránta Szent Péter utódja viseltetik.

Krisztus helyettesének óhajtását, a főpásztorunknak küldött jókívánságokat, hisszük, meghallgatja a jóságos Ég. És azért míg hálával és hódolattal köszöntjük Szentatyánkat, — örömmel üdvözljük, jubileuma küszöbén, bibornok-püspökünket.

Dilecto Filio Nostro

LAURENTIO Tit. S. Hieronymi Illyricorum S. R. E.
 Presb. Card. Schlauch Episcopo Magnovaradinensium.

MAGNO-VARADINUM.

Leo PP. XIII.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. Optatus sane faustusque illuscet dies a Kalendis Aprilibus, cum nimirum quinquagesimum sacerdotii tui natalem celebraturus, tuo tecum gratulante populo, sollemnes stasque Deo ages gratias. Praeclaram Nos quoque occasionem libenter nanciscimur, ut benevolentiam, qua te semper fuimus prosecuti et testemur iterum, et paterno animo, quo jucunditatem tuam communicamus, uberius confirmemus.

Accessio igitur gratulationis Nostrae, laetitiam amplificet, quam merito de vitae usura sacrique ministerii diuturnitate concipis. Quo vero coelestium solatorum ubertate te Deus augeat, diuque servet incolumem commissi gregis utilitatibus, apostolicam benedictionem tibi tuoque clero ac populo amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XV. Martii MDCCCXCVII., Pontificatus Nostri anno vigesimo.

LEO PP. XIII.

Szeretett Fiunk

SCHLAUCH LŐRINCZ-nek, a római szentegyház Illyricumi szt. Jeromosról címzett áldozár-bibornokának, nagyváradai püspöknek.

NAGYVÁRAD.

XIII. Leo Pápa. Szeretett Fiunk, üdvötés apostoli áldást!

Bizonynyal várva várt s rád nézve szerencsés nap fog fölvirradni ápril harmadikán, midőn tudniillik papságod ötvenedik születésnapját ünneplendő veled örvendező népeddel az Istennek az ünnepélyes és megállapított hálaadásokat meg fogod adni.

Mi is szívesen ragadjuk meg ezen kiváló alkalmat, hogy jóindulatunkról, melylyel irántad mindig viseltettünk, ismét bizonyosságot tegyünk és hogy azt atyai szívvvel, melynél fogva örömdben osztozunk, még bőségesebben megerősítsük.

Üdvözetünk csatlakozása tehát gyarapítsa az örömet, mely méltán fakad fel szivedben életednek felhasználása s hosszú szent szolgálatod felett.

Hogy pedig az Isten téged mennyei vigasztalásaink bőségével gazdagítson és a reád bizott nyáj javára sokáig épségben megtartson, reád, papságod és népedre a legszívesebben adjuk az apostoli áldást.

Kelt Rómában Szent Péternél, MDCCCXCVII. mártius XV. napján, pápaságunk huszadik évében.

LEO PP. XIII.

Ne tudja a bal — a mit a jobb cselekszik.

A kormánypart nem bánna, ha az egész szent irás erre az egy mondatra zsugorodnék össze, hiszen ők nem várnak dicséretet cselekedeteikért, mire való hát másnak tudni, hogy mit csinálnak.

Hanem az a pogány ellenzék szörnyen kíváncsi, nagyon is vigyáz a kormánypart körmeire s ha észre vesz valamit, mindjárt köz-hírré is teszi.

Az ellenzék bulletinjei pedig nagyon kórosnak mondják a »jobb« állapotát. Bokross bibije nyilvánosságra jött s Pulszky fájdalommal bár de elejtette bajtársát, kijelentvén, hogy Bokross cselekvései nem hatnak a pártra.

Az ellenzék megint kíváncsiskodott s az erkölcs bíró Pulszky ur tetteit hozta nyilvánosságra. Miklós erre kijelenti, hogy a Pulszky cselekvései stb. (lásd feljebb.) A kíváncsiság tovább tart s nemsokára kijelenti Morzsányi, hogy a Miklós cselekvései stb. (l. f.) a kíváncsiság csak nem szűnik, Pichler leleplezi Morzsányit, de ennek cselekvései stb. (l. f.) erre Pichlerbe üt a menykő s csend lesz egyidőre.

Hanem a kormánypart is megmozdul, elkezd vizsgálni önmagát s nem akar belenyugodni a képbe melyet lát, kezd türelmetlenkedni, összeférfetetlenkedni. A nagy indulat elfogja a pártot s nagyot hasít a fátyolon, mely idáig jótékonyan fedte a kormánypart tömegének üzemleit. Ma 70 összeférfetlenségi esetről sutognak a ház folyosóján.

Tessék az új szenzáció! 70 törvényhozó, a törvény sérelmével alkotja a törvényt! Így már értjük, miért lett megengedve Bánffy általa Morzsányi újra választása, miért nem állított ígérete dacára sem ellenjelöltet az Erzsébet városban? Hát bizony bolond apa volna az, aki egyik gyermekét verné csak, mikor a többi épp oly csintalan. Vissza ülhet Morzsányi ur a parlamentben, vannak ott bajtársai elegen. A bal pedig hasztalan törődik vele, hogy mit tesz a jobb, úgy se tudja megakadályozni, hogy továbbra is ne tegye.

Az osztrák választás eredménye.

A reichsráth 425 mandátuma közül eddig 398-nak van birtokosa. És pedig pártállás sze-

rint: 19 német-konzervatív, 19 kath. néppárti, 33 keresztény-szocialista, 38 német néppárti, 3 német nemzeti antisemita, 43 német liberális, 18 konzervatív nagybirtokos, 14 liberális nagybirtokos, 3 nagybirtokos középpárti, 59 ifju cseh, 2 cseh-konzervatív, 1 radikális ifju cseh, 1 cseh-agrárius, 58 lengyel klubbpárti, 3 lengyel néppárti, 6 Sztojalovszkysta, 11 ruthén, 6 román, 12 olasz-nemzeti, 5 olasz klerikális, 13 szlovén-kerikális, 3 szlovén-liberális, 3 horvát, 3 szerb, 14 szocial-demokrata, 1 szocialista, 1 ipar-párti és 2 pártonkívüli. Az ezután jövő választások már nem sokat változtatnak az eddigi eredményen.

Bánffy véleménye az összeférfetlenségről.

Megbízható forrásból értesülünk, hogy V á r o s s y Gyula — tekintettel Bánffynak Andrassy Géza gr. ügyében tett m a g á n v é l e m é n y é r e, — szerdán interpellációt fog intézni B á n f f y h o z, a miniszterelnökhöz, hogy mi a véleménye B á n f f y n a k m a g á n v é l e m é n y é r ő l és az incompatibilitási kérdéstről.

Két év története — penziókban.

Az állami számvevőszék a zárszámadásokkal egyidejűleg az országgyűlés elé terjesztette az 1895-ben történt nyugdíjazások statisztikáját is. Gyönyörű kis statisztika, annyi bizonyos. A száraz rubrikák és számok ékesen beszélnek nemcsak Magyarország fényes pénzügyi helyzetéről, de a magyar nemzet nagylelkűségéről is. Megjegyzendő, hogy a nemzet nyugdíjainak nagy része szépen dotált állásokban vannak. A műsor különben ez: Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter 8000 frttal ment penzióba. Ugyancsak 8000 frtos nyugdíjjal hagyták el a miniszteri bársonyszéket Szilágyi Dezső és Eötvös Loránd báró, míg a kereskedelmi tárca vezetésétől megvált kollegájuknak, Lukács Bélának csak félannyi — 4000 frt — penzió járt ki. Ennél nagyobb — 4080 frtos — nyugdíjjal hagyta oda a közoktatási miniszteriumot Pulszky Ágost államtitkár. — Négy főispáni nyugdíjazás is történt 1895-ben: Degenfeld Lajos grófé (most országos képviselő) 1600. a Radó Kálmáné (most képviselő) 2200, a Nikolics Sándoré 2000 és a Sándor Béláé 3700 forinttal. Kegyelmi többlettel mentek nyugdíjba; Pulszky Ferencz, a ki 5000 frt nyugdíjat huz és Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos, kinek szintén 5000 frtos penziójában nem kevesebb mint 1300 frt a kegyelmi többlet. Összesen: 51580 frt csupán a politikai tisztviselőknél.

A „TISZANTUL“ TÁRCZAJA.

A premontréiek.

Irtá: DEDEK Crescens Lajos. *

A Hradschin és a festői szépségű Lőrincz-hegy között emelkedik a prágai őrhegy, Strahov, a város legmagasabb pontja, a csehek Sion-hegye. Az egész hegyecsucs és az egész nagy terjedelmű hegyoldal a premontréi kanonok-rend tulajdona. A hegy csucsán emelkedik a rend hatalmas kolostora és temploma, melyben örök álmát aluszsza *szent Norbert*, a rend alapítója, Magdeburg nagynevű érseke.

A legrégebbi időktől fogva a püspökök mellett, a kebelbeli papságból egy tanács (presbyterium) alakult, mely a főpap körül az ünepeles istentiszteletnél segédkezett s melynek tanácsát és működését a püspök az egyházmegye kormányzásában is igénybe vette. Ezen presbyterium, a legtöbb helyen, az apostoli idők közös asztalának mintájára, püspökkel egyetemben imádságait is közösen végezte. Szent Özséb vercellei püspök († 371), majd szent Ágoston, Hippó örökemlékü főpásztor, a mellettük működő presbyteriumnak valóságos kolostori szervezetet adtak.

A két szent püspök által adott példa csakhamar általános elterjedést nyert az egyház-

* Mutatvány szerzőnek. *Kolostorból kolostorba* című lapunk tegnapi számában ismertetett szép munkájából.

ban. A szervezet végleges kifejtése szent Chrodegang műve, ki a zsinatok kánonjait és a szent Benedek-féle rendszabályt átdolgozta. Ezen javított szabályok jellemzője az, hogy az egyes tagok a szegénység fogadalmának letételére kötelezve nem voltak. Miután az ilyképpen rendszeresített presbyterium tagjai közös gyülekezéseik alkalmával a rendszabály egy-egy fejezetét, kapitulumját köteleztettek felolvastatni, az egész testület a *káptalan* (capitulum) nevet nyerte. Az egyes tagok pedig innen kifolyólag káptalanbelieknek, vagy mert életmódjuk kánonjaul, zsinórmértékeül a szabályokat fogadták el, *kanonokoknak* nevezettek s számukat a püspökök szorosán meghatározták.

A káptalanok ezen szervezete körülbelül a XI. század derekáig maradt fenn. Egyes káptalanok azonban már a IX. században elválasztották a káptalani javakat a püspöki javaktól, elhagyták a közös életmódot, egymás közelében, de külön házakban laktak s a régi rendszabályok közül csak a gyülekezésekre s a napi imák közös elvégzésére vonatkozó kánonokat tartották meg. A példa ragadós volt s csakhamar az összes káptalanok ezen mintára alakultak át.

A XI. de főképpen a XII. század folyamán többször tettek egyes kísérletek, hogy a káptalanok eredeti kolostori szervezete visszaállítsák. Azonban hasztalanul. A közös életmód barátai végre is kiváltak a többiek közül s visszatérve szent Ágoston eredeti rendszabá-

lyaira, valóságos szerzetesrenddé alakultak át. Ezek az Agoston-rendi *szertes kanonokok* a kikkel szemben a szűkegyházak mellett, sőt utóbb egyes nevesebb helyeken önnállóan alapított káptalanok tagjai *világi kanonokoknak* nevezettek.

A régi káptalani szervezett visszaállítására irányzott utolsó törekvés szent Norbert nevéhez fűződik. Terve azonban nem sikerült.

A káptalanok nem hajtottak Norbert hívó szavára, s így az ő törekvésének eredménye ismét egy újabb rend, a *premontréi* kanonokok ma is igen elterjedt s általános nagy tiszteletnek és népszerűségnek örvendő rendje lön.

* * *

A xanteni kanonokok sorában 1080—1085 között nagy szerepet játszott Genepp Norbert kanonok. Előkelő születésű és tekintélyes magán vagyonánál nagyobb hire volt daliás szépségének, finom műveltségének, pajzán jókedvűségének és széleskörű ismereteinek, meg tudományosságának. A jobbára világi életet élő xanteni kollegák a büszkeség bizonyos nemével a kölni udvar körei, melyekben leginkább szeretett forgolódni, valóságos rajongással vették őt körül. Abban az időben volt ez, a melyben az állami hatalom omnipotenciája megszületett és növekedni kezdett. Abban a szomorú időszakban, a mikor a fejedelmek kapzsisa csaknem mindenről letörle a tisztesség zomán-czát s a mikor az összes egyházi és világi méltóságok és hivatalok az árucikknek nivójára

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 23.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Teleky Sándor gr. Molnár Antal, Lázár Arpád.

A kormány részéről jelen vannak: Perczel, Dániel, Josipovich.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után *elnök* jelenti, hogy gr. *Andrassy Géza egy hozzá intézett levelében lemondott mandátumáról.* (Hosszas éljenzés a baloldalon.) Fölhatalmazást kér, hogy a rozsnói kerületben az új választás iránt való intézkedéseket megtehesse. (Helyeslés.)

Következett a napirend: a gazdasági bizottság jelentése a képviselőház hivatalnokai és szolgálóinak drágasági pótléka tárgyában. — A Ház a jelentést Molnár Antal előadása alapján tudomásul vette.

Belitska Béni a közigazgatási bizottság előadója több vasmezei község határrendezése ügyében előterjeszti a belügyminiszter jelentését. Tudomásul vették. Ugyancsak *Belitska* előadása alapján tudomásul vették a közigazgatási bizottságnak ama jelentését, mely az Olaszországgal a vagyontalan betegek kölcsönös díjtalan-kórházi ellátása iránt Bécsben 1896. évi június hó 25-én kötött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatról szól. A javaslatot megszavazták.

Következett a *közigazgatási és igazságügyi* bizottság jelentése. Magyarország és Ausztria között, egyrészt Besztercze-Naszód és Máramaros vármegyék, másrészt Bukovina szélén elhúzódó országos határvonal megállapításáról szóló törvényjavaslatról.

Belitska Béni elfogadásra ajánlotta a javaslatot.

Perczel Dezső belügyminiszter hozzászólása után a javaslatot elfogadták.

Neumann Armin előadó előterjeszti az igazságügyi és közigazgatási bizottság jelentését a kereskedelmi tengerészek rendtartásáról szóló törvényjavaslatra vonatkozólag s a javaslatot elfogadásra ajánlja.

A Ház a javaslatot általánosságban vita nélkül elfogadja. A részleteknél felszólt Lukács Gyula s kifogásolja, hogy a javaslat — miért nem az olasz, s miért a német minta után készül. Kifogásolja a 10-ik szakaszt s e helyett módosítást ajánl.

Dániel Ernő keresk. miniszter felszólalása után a módosítást mellőzik s az eredeti javaslatot fogadják el.

A 13. szakasznál a hajómesteri állásnál

ismét Lukács Gyula adott be módosítást, de a miniszter hozzászólása után az eredeti szöveget fogadták el.

Még harmadszor is megpróbálta Lukács Gyula egy módosítását keresztül vinni, de nem volt szerencséje. A többség az egész javaslatot változatlanul elfogadta.

Elnök a holnapi ülés napirendjét megállapítván, az ülést három negyed 1 órakor beárja.

Dr. Schlauch Lőrincz jubileuma.

— A polgárság ovációja. —

Ritkán jut magyar püspöki székhely polgársága abba a kiváló, örvendetes helyzetbe, hogy a püspöki székhely Krisztus földi helytartója után rangban, méltóságban közvetlenül következő főpapot birhat. Annál jelentőségtejjesebb s örvendetesebb helyzetben van Nagyvárad városa, mert ez időszerinti püspöke a közjogilag is kiváló fontosságú bibornoki méltóság mellett európai híru tudománya, hazafisága s más szellemi kiválósága által diszt kölesönöz a városnak is.

Ez az Isten kegyelméből oly fényes, ritka tulajdonokkal megáldott főpap pár hét mulva üli meg áldozásának félszázados évfordulóját: arany miséjének ünnepét.

Csak természetes, hogy a ritka szép alkalmat Nagyvárad város polgársága rang és vallás különbség nélkül örömmel ragadja meg s méltóképen fejezi ki örömét, hódolatát, tiszteletét az arany misés egyház fejedelemnek, aki újabb fényvel, egyéniségének egész kiválóságával tette ragyogóbbá Nagyvárad ősi püspöki székét.

A napokban már megemlékeztünk a polgárság értekezletéről, a melyet Hoványi Géza hívott össze, dr. Schlauch Lőrincz jubileumának a polgárság által leendő megünnepése tárgyában.

Az értekezletből kiküldött szűkebb bizottság tegnap tartotta összejövetelét a »Polgári Kör«-ben s megbeszélte a polgárság által rendezendő ünnepség részleteit.

Jelen voltak az értekezleten:

Hoványi Géza, Jankó József, dr. Baróthy Ákos, Stark Gyula, Mezey Mihály, dr. Hoványi Gyula, Busch Dávid, dr. Vueskies Gyula, Rátkay József, Frankó Endre, Gyöngyössy Lajos, Jelinek Ferencz, Bozóky Béla, Beczkay Lajos, Czeglédi Sándor, Schöpflin Ágoston, Kunyhossy János, Gutt-

mann József, Réz Mihály, Justh Károly, Papp Miklós, Bordé Ferencz, Vinkler Lajos, Diósy Soma, Kaczián Károly, Weingartner Andor, Bertsey György, Harmathy Károly, Géczy Lajos, Kugler Albert, Hegedüs Géza, stb.

Hoványi Géza elnök előadta az értekezlet célját: hogy a nagyvárad polgárság által dr. Schlauch Lőrincz bibornok arany miséje alkalmából rendezendő ünnepség részleteit megállapítsák. Az előleges megállapodás szerint egy nagy küldöttség fog a polgárság részéről tisztelegni a bibornoknál; továbbá Nagyvárad város törvényhatósága dr. Schlauch Lőrincz bibornokot a város diszpolgárává választja s az ünnepély estéjén nagy fáklás zenével tiszteleg. Ezután előadja, hogy első sorban a diszpolgárra választás módjait kell megállapítani. Beterjeszti az általa elkészített indítvány szövegét, a mely ékes hangon, lelkes szavakban méltatja a messze kimagasló nagy embert s indítványozza, hogy a ritka szép alkalmából a közgyűlés dr. Schlauch Lőrincz bibornok, püspököt Nagyvárad város diszpolgárává válassza. — Hogy a törvényhatóság érzelmének megnyilatkozása minél inpozansabb legyen, kéri, hogy az indítványt lehetőleg minden városatyja írja alá. Az indítvány az áprilisi közgyűlésen kerül napirendre. Az indítványt lelkes éljenzés mellett elfogadták.

Elhatározták továbbá, hogy a diszpolgárságról szóló oklevelet küldöttség nyújtja át a jubileum napján: május 2-án a bibornok ő Eminenciájának.

Végül felkérték Mezey Mihályt, hogy a fáklászene és a küldöttség fogadásának rendezését vállalja el s erre nézve egy szűkebb körű bizottságot szervezzen maga mellé.

Mezey Mihály szíves készséggel ígérte meg közreműködését.

Villamos vasut Nagyvárad—Debreczen között.

— Milyen lesz az új villamos? —

Leleményes ember ez a Kisbaári Kiss Ferencz. Leakarja főzni a debreczenieket meg a nagyváradiakat, akik féltékeny és irigy szemmel néznek egymásra, mihelyt egyik csak egy lépést is tesz előre a haladás útján. Ő közelebb szeretné hozni a két rivalist egymáshoz, hogy akár minden órában és potom olcsó áron ellenőrizhessék egyik vetélytárs a másiknak minden mozdulatát. Ezért tervezi a villamos vasutat, melyen óránként hatvan kilométert örületes sebességgel szaladhatnak végig a sze-

mélykocsik s mire a nagyvárad ember kisziv egy pipadohányt vagy elfüstöl egy Wekerle szivart, már a debreczeni Szent Anna utcán kiáltja a kalauz; Tessék kiszállani!

Micsoda czammogás ehez képest a m. á. v. vagy av érmelléki vasut vonatainak járása, melyen csaknem négy óra telik el. míg Debreczenig N.-Vávadtól jut s hozzá második osztályon 2 frt 80, harmadik osztályon pedig 1 frt 70 krba kerül egy utazás,

A villamos vasut pedig csekély egy forintot szed majd egy ilyen kirándulásért.

A vasut közgazdasági jelentősége kézzel fogható s kívánatos, hogy minél kevesebb nehézséget támaszszanak annak kivitele elé a közgazgatási bejárás során az érdekelt tényezők. Mert az okos terv kivitelét csak az biztosítja, ha minél olcsóbban, a műtárgyaknál elérhető minél nagyobb megtakarításokkal építhetik fel az engedélyesek.

Eppen ezért készítették e terveket úgy, hogy a vasutnak földkisajátításokra se legyen szüksége, a mi nagy rubrika ám egy vasut finanszírozásánál. A vasut mindenütt közuton, illetőleg ennek szélében halad, a mi igen kevés kisajátítást igényel.

Törzsrészvények kibocsátásával sem akarják terhelni engedményesek az érdekeltséget. Már e tekintetben is páratlan lesz ez a vasut a helyi érdekű vasutak sorában. Az érdekeltségektől legfelebb azt várják, hogy díjtalanul vagy a lehető legjutányosabb árért engedjék át földjeikből a szükséges területeket cserében azon előnyökért, a melyeket ezen vasut kiépítéséből nyernek.

A vasut teherszállításra is be lesz rendezve, csak hogy az állomásokon Debreczenben és Váradon nem vesz fel közvetlenül teherárakat, csupán a máv.-ra feladott árukat továbbítja; ellenben a közbeeső állomások teher felvételére és leadásra is be lesznek rendezve.

A vasut Debreczenben Szent-Anna-utcán, a Reviczky ház előtt indul ki s a vágóhid előtt egy dülő ut mentén lekanyarodik a h. pályai érintésével a konyári sóstó, Pocsaj és Esztár, Kis Marja, Bihar és B.-Püspöki mellett elhaladván, befut a nagyvárad Szent-László térre.

Állomások lesznek: a két végponton kívül

sülyedtek. A clugnii reformeszmék megkezdették már világhörül utjokat. VII. Gergely szelleme megteremté már azt a vihart, mely az erkölestelen létkört megjavítani volt hivatva de a végleges diadal, a társadalom újjászülése még a jövő rejtelmes méhében pihent. A Gondviselés bámulatot keltő intézkedése volt, hogy e szomorú korszak megdöntésében előkelő szerepet juttatott annak, kit, mint a kor világiás szellemének képviselőjét, hódolattal övezett a léhaság.

Hangos volt az erdő, vidám kaczajt vert vissza a kopasz bércz, nyíl suhogott a fák lombjai között. A kölni »arany ifjuság« tartá rendes sétalovaglását. Az első között is az első, a csoport délczeg vezetője, a legmerészebb lovas, a legpajzánabb szellemeskedő; a xanteni ifju kanonok ur, Norbert vala. Ma különös jókedvében volt. Azt a féktelenséget uralta, mely nagy fordulatok előjele szokott lenni. Hirtelen sötét felleg borult az égre, dörgés dörgést ért, villám villám hátán szántott végig. A zivatar nem tür földi urat maga fölött. Azt megfélekezni sem szép szóval, sem erővel nem lehet. Ha kitört, legjobb félre állani utjából. A kölni társaság is így vélekedett. Rémülten vágtatott vissza a város felé. Norbert tán könnyebben vevé a dolgot, mint a többi. Jókedvűen ügetett rémült társai után. Ekkor iszonyu dőrej, nyomában vakító fény támadt. A zivatar lecsendesedett, mire a kirándulók biztosabb fedél alá jutottak. Norbert azonban nem volt közöttük. Ott feküdt alétlan egy füstölő fatörzs tö-

vében. A közeli villámcsapás elkábítá őt s leestet lováról. Midőn hoszu idő után magához tért, nem volt többé a régi élvsovár ifju. A Szentlélek ereje megteremkenyíté szívet a természeti erők csodás játéka által. Leveté drága öltönyeit, szörövet csatolt elpuhult testére s báránybőrből készült ruhákba öltözött.

A bűnbánat napjait imával és tanulással tölté el a Köln mellett fekvő szent Siegbert kolostorban, a böles Conon lelki vezetése mellett. Midőn pedig Frigyes kölni érsek által pappá szenteltetett, mert eddig csak alszerpap vala, visszasietett Xantenbe, hogy kanonok társait is a benne megnyilatkozott isteni kegyelem részeseivé tegye. A rövid idő előtt még ünnepelt ifjut szülővárosában gunykazaj fogadta. Bűnbánatot hirdető szava terméketlen talajra hullott, konkolyt termett. Kanonok társai visszatartották felhívását, hogy a káptalant az ősi szervezet szerint újjá alakítsák. Az ifjabb kanonokok ellenségeskedést szítottak ellene, bérenczek által bántalmaztatták. De Norbert nem csüggedett. Vándorbotot vön kezébe s bejárta az országot, hogy szavának lelkesítő erejével tegye népszerűvé reformeszméit. A hol alázatos alakja megjelent, nagy csoportba verődött össze az igére szomjazó nép. Híre neve messzire elhatolt s jöttének hírére megkondultak a harangok. A kunyhó lakója s a vár büszke ura egyaránt meghódolt szavának ereje előtt. Prédikálásának híre eljutott a római pápáig is. A lazult erkölesök hívei, mint lázitót, a reformeszmék férfiai, mint lánglelkü apostolt festék őt

le. II. Geláz pápa ezek hallatára felhatalmazta őt, hogy mindenütt, a hol csak megfordul, szabadon prédikálhat és terjesztheti elveit.

Azonban Norbertnek csakhamar be kellett látnia, hogy azt, mit élete főcéljául tűzött ki: a káptalanok reformját elérni soha sem fogja. Kanonok társainak konokságán elkedvetlenedve lemondott egyházi méltóságáról s elhatározta, hogy lemond teljesen a világról s annak hiúságairól és kolostorba vonul. Ezen tervének végrehajtásában segítségére sietett Laon püspöke, kihez őt különben maga a pápa utasította volt. A püspök, hogy Norbertet egyházmegyéjében megtarthassa, a Concy mellett fekvő erdőben egy vadölgyet, a *Prémontre-t* jelölte ki tartózkodása helyéül. Ide vonult vissza Norbert 1120-ban néhány társával s itt építé fel a kolostort, mely azután a völgyről a *prémontreinek* elnevezett rend anyakolostorává lön.

Ez volt a prémontrei kanonok-rend szerény eredete. Norbert társai, kik jó és balsorsában állandó kísérői óhajtottak maradni, hamar megbarátkoztak a rendalapítás eszméjével. Már 1121-ben letették a szerzetesi fogadalmat, s közben Norberttel egyetemben buzgó dolgoztak az új rendszabályokon. Ezen rendszabályok, melyek szent Agoston vezérlő elvei és a Chrodegang-féle szabályzat alapján készültek, a prémontrei kanonok-rendben a *lelkipásztorkodást és az igehirdetést*, a kanonoki és a szerzetesi intézményt házasították össze, meglepően szerencsés tapintattal.

a debreczeni közvágóhídon tul rendező pályaudvar, a honnan a Homokkerten keresztül a debreczeni m. á. v. pályaudvarba akár villamos akár gőz üzemű vontatásra berendezendő összekötő vasut indul ki; továbbá a H.-Pályiban, Pocsaj és Esztár között, Kis Marjánál, Bihar-nál, B.-Püspökinél, itt lesz a másik rendező pályaudvar is.

Megállók tervezetnek: a Bánki erdőn, a konyári sóstó mellett és a Regen pusztán.

A vasutat földfeletti vezetékkel látják el s a villamos áramot fejlesztő főtelepeket Debreczen és Nagyvárad közelében építik fel, a honnan idővel Debreczen és Nagyvárad villamos világítását is szolgáltathatják.

A közigazgatási bejárást tegnapelőtt kezdték meg a Debreczeni városházán.

A bejárásnál, melynek során helyszíni szemlét is tartottak, magállapították a vonalnak Debreczen bel- és külterületén menő részének irányát, az ut-átjárókat, átereszeket és párhuzamos utakat; azokat a föltételeket, a melyek a város átszelt belterületi utainak fenntartására, a közlekedés akadálytalan menetelének biztosítására és a személy biztonság megóvására vonatkoznak.

A vasut végpontja mint már fentebb említettük Szent-Anna-utcán a Reviczky ház lesz; innen a Szent-Anna-utcai sétány északi oldalán megy, a vágány tengelye a járda szégyétől 3-40. a sétánytól pedig 2-50 méter távolságra esvén. Itt kitérő is épül. Szent-Anna-utcát elhagyva, az országút déli oldalán halad a pálya s a dohány gyárnál keresztül metszi a m. á. v. vonalat. Minthogy e helyen igen élénk egy a vonat közlekedés, mint a személy és kocsis forgalom; m. á. v. és a város képviselői viadukt építését követelték, amely a közúti forgalom közvetítésére is fog szolgálni. Ezt a felüljárót a városnak ugyanis előbb-utóbb meg kellene építeni, éppen ezért czélszerű, hogy a villamos vasut hidjával közös erővel egyszerre létesítsék.

Hétfőn H.-Pályiban folytatta a bizottság a közigazgatási bejárást s csütörtökre érkeznek Nagyváradra, hol az nap és a következő napon folytatják a tárgyalást.

Minthogy az engedményes eddigi tettei azt látszanának jelezni, hogy egészen komoly szándéka van a vasutat létesíteni, kilátásunk van rá,

hogy rövid idő alatt elegáns villamos kocsikban robogunk át Debreczenbe egy rövid óra alatt.

Ezzel aztán alaposan lepipáltuk, nemcsak Londont, Párist, de még Budapestet is.

Hlatky Endre nem lesz polgármester.

— Polgármester-jelölő értekezlet. —

S a l Ferencz lemondása óta élénken foglalkoztatja Nagyvárad közönségét, hogy ki fogja a jövőben kormányozni Nagyvárad város hajóját; ki fog S a l Ferencz örökébe lépni.

Az összpolgárság egy férfi személyében közlekedéssel megegyezett, mert azt látja, hogy bár van elég jelesünk, senki nem tudná betölteni jobban a reá váró nehéz feladatokat, mint H l a t k y Endre.

Magán uton azonban értesülünk róla, hogy H l a t k y Endre körülményeinél, viszonyainál fogva nem hajlandó elfogadni a polgármesterséget.

Voltak azonban, akik reméltek, biztak, hogy ha látni fogja Hlatky Endre a polgárság óhajának szívből jövő megnyilatkozását, áldozatot hoz a városnak s kezébe veszi annak vezetését.

A tegnapi nap meghozta ezek számára is a csalódást.

A polgárság tegnapi értekezletéből kifolyólag tüntető ovációkban részesítették Hlatkyt, aki kijelentette, hogy fontos okai vannak, a miért a polgármesteri állást nem fogadhatja el.

Az értekezlet.

A törvényhatósági bizottság értekezlete tegnap délután volt a Keresk. Csarnok helyiségében. A termet zsúfolásig megtöltötték. Mintegy 80 városatyja volt jelen.

M e z e y Mihályt választották az értekezlet elnökének s dr. V á r a d y Zsigmondot kérték fel a jegyzői tisztre.

M e z e y Mihály fejtegette az összejövetel célját, hogy H l a t k y Endrét a megüresedett polgármesteri állás elfoglalására felkéri.

Dr. V á r a d y Zsigmond két szempontból fejtegette a jelölést. Ritkán van alkalom, hogy a polgárság ily egységes érzellemmel fejezze ki akaratát, óhaját. Ennek az ellenkezőjét látjuk az életben. Csak természetes volna, hogy most, a polgármester jelölés nézve is így lenne. De látjuk, hogy van egy ember, aki körül mindannyian csoportosulnak. Ez Hlatky End-

re (Zajos éljenzés.) Még ha meddő lenne is a polgárság ezen mozgalma, kifizeti magát, mert kifejezheti a polgárság háláját Hlatky eddigi működése iránt. De praktikus is, hogy Hlatkyt felkérjék a polgármesterség elfogadására, mert ő csakis akkor fogadhatja el az állást, ha azal az illetékes tényezők megkínálják. Ha pedig ily szívből jövő felkérés daczára sem fogadná el, fedezve vannak, mert megkísérlették. Indítványozza, hogy több tagu bizottság kérje fel Hlatky Endrét, miszerint Nagyvárad város képviselőtestületének óhajára a polgármesterséget fogadja el. (Hosszas éljenzés.)

Ezután megindult a vita, hogy minő alakban történjék a felkérés. Mindenki elakart menni, hogy minél nagyobb legyen az ováció. Végre is megindult a csoport s a hol elvonult a bizottsági tagok nagy tömege, élénk érdeklődést keltett.

Ováció a Hlatky lakásán.

Midőn a Hlatky-házba vonult a tömeg, zajos éljenzésben törtek ki.

Hlatkyt meglepte a közel 100-ra felszaporodott bizottsági tagok megjelenése.

A zsúfolásig megtelt salonban közrefogták Hlatkyt s percekig éljenzették.

M e z e y Mihály tolmácsolta a jelen voltak kérését. Városunk polgármesteri állása megüresedett, — ugymond — s ennek betöltése végett értekezletet tartottak. Elérkezett az idő, hogy a város életére, haladására kiható kérdésben határozzanak. Az értekezleten egy szívvel, lélekkel abban állapodtak meg, hogy a város jövője, haladása és jóvoltára nézve, de különösen szívük sugallatát követve, Hlatkyt nyerjék meg s felajánlják neki a polgármesterséget. Ismerik személyes viszonyát, vonalmát a város iránt. Tudják, hogy áldozatot hoz az állás elfogadásával, de azért határozottan kérik, hogy azt fogadja el, mert meggyőződésük, hogy a város fejlődése, haladása ez által el lesz érve s ezért a figyelem általánosan az ő személyében összpontosul. A város módot tud nyújtani, hogy a veszteséget ellensúlyozza. Most nem kér határozott választ, hanem mint közóhajt fejezi ki, hogy tegye a várost és tisztelőket boldoggá a polgármesterség elfogadásával. (Zajos, hosszas éljenzés.)

Hlatky Endre válasza.

H l a t k y Endre a bizottsági tagok csoportjától körülvéve, a szó igaz értelmében meghatva válaszolt a szívből jövő felkérésre. Olyan szép kitűtetésben részesült, a mely nem mindennapi s a melyet nem érdemelt meg. (Zajos felkiáltások: Megérdemelte. Szívből jön.) Hozzá van forva a városhoz; itt nyugszik nagy atyja, atyja, testvérei . . . De még sem tehet eleget

A rendszabályok igen szigorúak voltak. Korai kelést, sok elmélkedést, tudományos foglalkozást vagy ígérhetést irtak elé. Táplálékuk a rendes józan asztal volt, bójtjeik, egyes rendi napoktól eltekintve, az egyház rendes bójtjei voltak. Külön-külön czellakban laktak, de közösen étkeztek.

A rend kezdettől fogva hivatásszerűen foglalkozott a lelkipásztorkodással. E végből, az egyház engedelmeiből, külön plebániákkal bírtak, melyek egyenesen az egyes tartományok főnöke, az apát ur alá tartoztak. A szabályok elvül mondták ki, hogy a mennyire lehetséges, az egyes plebániákon mindig több rendtag tartózkodjék.

A prémontrei kanonokok ruházata kezdetől fogva fehér színű volt. Hosszu fehér soutaint viselnek, melyet elől kék gomblyukakba fűzött kék gombok tartanak össze. A soutain felé fehér, a bokáig érő vállvető borul, melyet kék szalaggal szorítanak övükhöz. E fölött viselik az ugynevezett kappát, vagyis fehér szövetből készült ujjatlan köpenyt, mely elől a melletlen összeér és széles, az egész vállat befűző gömbölyded gallérá alakul, hátul pedig köpeny alakuan egész a bokáig ér le.

A templomban, kivált a szent mise mondása alkalmával a scutain vászonszerű szövetből, egyébként pedig posztóból készült. Télen a karban, vagy ünnepélyes alkalommal a köpeny alaku kappa szőrmével volt diszítve, me-

lyet karjukra vetve viseltek. Ezen szőrme kezdetben juhszörvből, utóbb egyéb fehér színű állatok szőréből készült. Sok helyütt, kivált melegebb éghajlatok és időjárások alatt a köpeny szőrméjét finom kék szövet, rendesen selyen helyettesítette.

Az apátok öltözete nagyban és egészben teljesen megegyező volt az egyes rendtagok öltöztetésével. Méltóságuk egyedüli jelzője a mellkereszt volt, melyet kék szalagra erősítve viseltek.

A szent Norbert által alapított rend gyors elterjedésre tön szert. Anzelm, ki Norbertnek egyik legelső tanítványa és hű követője volt, azt írja: hogy a Norbert által megújított szerzetes élet csakhamar nagy virágzásnak indult. Nincs nyugaton tartomány és ország, ugymond, melyben ezen szerzetes rendnek gyülekezete nem találtatnék. Frankhon, Németország, Burgund, Aquitania, innenső Hispánia, a kisebb Britannia, Anglia, Dácia, Szászország, Lengyelhon, Bajorország, Svédia, Magyarország, Lombardia, Liguria, Etruria, Tuscia, mindezekben már házakkal bír a rend. Agait még keletre is kiterjesztette: mert Bethlehemben egy és az Habacucnak nevezett helyen egy másik gyülekezete virágzik a szerzetes rendnek. Az egyes rendházak népességéről pedig fogalmat nyerünk, ha meggondoljuk, hogy például a laoni ház, mindjárt alapítása után, Walter első apát idejében 500 tagot számlált kebelében. Heri-

mann, a szent Mártonról elnevezett tournayi ház apátja 1141-ben száz prémontrei kolostort sorol fel.

Norbert a rendet a nőnemre is kiterjesztette s megalapította a prémontrei apácák intézményét. Ambár ezek részére még a szerzeteseknél is szigorubb rendszabályokat irt elő, az intézmény mégis oly népszerűségnek örvendett, hogy 1138 táján mintegy 10,000-re ment a prémontrei apácák száma. Az apácák kezdetben a szerzetesek kolostoraiban laktak, azonban ezektől erős és magas kőfal, meg rendkívül szigoru zárlat választotta el őket. Mindazonáltal ez nem bizonyult sem czélszerű, sem épületes intézkedésnek s azért a szerzetes atyák kérelmére, az 1138-iki rendi nagygyűlés, mely a Prémontre falai között tartatott meg, a női kolostoroknak a férfi kolostoroktól való teljes elkülönítését mondta ki.

A prémontrei rendnek első nagyobb vívmánya a tanchelinismus neve alatt ismert fanatikus eretnecség megtörése volt.

Tanchelin, egy aljas lelkű kéjencz, a zelandi szigeteken lépett fel, mint bujtogató. Mézes-mázos szavaival sok szegény nő fejét csavarta el. Ezek révén hatott azután a férfiakra is. Midőn hiveinek száma megszapordott és ezeket fölfegyvereznie sikerült, nyíltan is föllépett. Czélja nem új vallásalapítás, hanem a zavarosban való halászás volt. Felbujtotta a népet, hogy azután alkalmat leljen ki érzé-

polgártársai ezen igazán megtisztelő kitüntetésének. Nem annyira az anyagiakért, a mely bizony, bár mennyire beszélnek is, nem jön olyan bőven; más fontos okai vannak, a miért a szép állást nem fogadhatja el. Ő nem alkalmas arra a kitűnő állásra. (Nem áll. Nagyon is alkalmas! zugott fel lelkesen a polgárság) Tudja, hogy mi vár a polgármesterre. A mit a városi közgyűlésen tett, az kötelessége volt. (Eljenzés.) Legnagyobb hálával fogadja polgártársai kitüntetését s igéri, hogy a jövőben is ott fogják találni, a hol a város érdekében az igazság mellett küzdhet.

Legközelebb lesz értekezlet a hol megmondhatják, ki legyen Nagyváradi polgármestere.

Tovább nem tudott beszélni, az előtört könyvek elfojtották szavait.

M e z e y Mihály szólott ezután. Ő akarja az utolsó szót most kimondani. Nem kér ezuttal választ a polgármesteri állás elfogadására, hanem kiáltja: Éljen Hlatky Endre! (Zugó éljenzés.)

H l a t k y Endre még egyszer megköszönte a megtisztelő bizalmat s a polgárság nyomott hangulatban távozott.

A városban élénk érdeklődéssel kísérték a polgárok értekezletét s mindenféle Hlatky Endre válasza után tudakozódtak.

UJDONSÁGOK.

Felhívjuk t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, annak szives beküldésére, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjen.

TÁJÉKOZTATÓ.

M á r c i u s 24. A »Szabadság« sajtópöre.

- 25. A szabadelvű párti városatyák értekezlete a polgármester-választás ügyében d. u. 5 órakor a Széchenyi szállodában.
- 25—26. A debreczen-nagyvárad villanyvasut közüzemének bejárásának tárgyalása a városházán.
- 27. A szépművészeti-, közlekedési- és színházi szakbizottság együttes ülése a Bémer-téri színház ügyében délután 3 órakor.
- 28. A Szigligeti Társaság emlékünnepele d. e. 11 órakor.

vágyainak és pénzsovár hajlamainak kielégítésére.

Tervét a vallásos rajongás felkeltésére alapította. Midőn ezt elérte, bíbor ruhát öltött, koronát tett fejére s nagy, kivált szép nőkből álló kíséret élén jelent meg, hogy a népet oktassa. Az egyház ellen a legotrombább rágalmakat szórta, önmagát Krisztus gyanánt ünnepeletét, Abaelard tudósítása szerint, templomot emeltetett saját becses személyének. A rajongást annyira fel tudta költölni, hogy a népválóság lelki élvezettel szűréselte azt a vizet, amelyben Tanchelin kéjencz tagjait megfürösztetni kegyes volt. Egyszer annyira vetemedett, hogy a templomból kihozatott egy koronázott Mária-szobrot s nagy ünnepélyességek mellett megfogta a szobor kezét, kijelentvén, hogy ő most a boldogságos Szűzzel jegyezte el magát s egyben felszólította a népet, hogy nászajándékait tegyék lábaihoz. Legerősebb támaszai a nők voltak, kik közül mindazok szerencsétleneknek vallották magukat, kik bűnös vágyainak áldozatul nem estek.

Tanchelin leginkább Köln tájékán szerzett híveket s itt ütötte fel állandó tanyáját. A papság, a világi hatóság erőtlenség nyilvánult ezen iszonyatos eretnekséggel szemben, mely még akkor sem szűnt meg, mikor Tanchelin egy elkéseredett pap kardjának áldozata lett. A vészes eretnekség híre Norbert fülehez is eljutott. A cambrai püspök hívta meg őt és

* **A pápa levele.** Lapunk homlokán közöljük annak a magas levélnek szövegét, melylyel XIII. Leó pápa Schlauch Lőrincz bíbornokot 50 éves áldozári jubileuma alkalmából kitüntette. Érdekesnek tartjuk leírni ez alkalmából a nagybecsű külső formáját is. A levél igen finom tükörsima meritett hófehér velin papíron van írva, nagysága valamivel kisebb mint egy közönséges ív-papír s gyönyörű kalligrafikus kézírattal van rajta leírva a latin szöveg. A levél alján a pápa sajátkezű aláírása van. A levelet, mely külön boríték nélkül régi mód szerint van összehajtva s a pápa saját czimerével ellátott piros spanyol viaszba nyomott pecsétjével van lezárva — Rampolla bíbornok — államtitkár küldte el saját meleg hangu üdvözlő levele kíséretében a bíbornoknak, ki jelenleg Budapesten időzik.

* **Uj főispán.** A király báró F i á t h Pál Fejérmegye és Székesfehérvár szab. kir. város főispánjává nevezte ki.

* **Hatszázéves templomszentelési évforduló.** A *pozsonyi* szent-ferenczrendi atyák temploma egyike hazánk legrégebbi templomainak. Ezen évben március hó 25-én Gyümölcsoltó B. Asszony ünnepén lesz 600 éve, hogy felszentelték. A nyilvános ünnepség és a sz. triduum, a mely háromnapos ájtatosság búcsuk elnyerésével leendő egybekötte, a virágos május hó 13, 14, 15-én lesz. 16-án pedig valószínűleg az apostoli király jelenlétében fog megtörténni hazánk egyik legszebb góth izlésű tornyának felavatása. Hatszáz év öröklődött le az örökévalóság malmain, hatszáz év hitéleti buzgalomának tanúsága e templom. Csodás megengedése az isteni gondviselésnek, hogy valamint 1297-ben az utolsó árpádházi király és sokat átélte III. Endre volt jelen a templomavatás ceremóniájánál. ugy 600 év után a legmagyarabb uralkodónak *apost. királyunknak jelenlétében* avattatik fel a templom ékessége a restaurált góth torony.

* **Előnév adományozás.** Ő Felsege *Popovics* Aurél újvidéki ügyésznek és törvényes utódainak a „*belényesi*“ előnevet díjmentesen adományozta. A kitüntetett ügyésznek számos rokona és ismerőse van megyénkben és Nagyváradon.

* **A keleti expedíció.** Az éjjel indultak azok, kik *Propper* N. János kereskedelmi akadémiai igazgató keleti expedíciójában részt

vesznek. Az expedícióban összesen 63-an vesznek részt. Az utasok ma délben Budapesten a Pannonia szállóban gyűlnek össze és ismerkednek meg egymással. Este hét órakor a déli vasuton indulnak el Triesztbe és innen Velenzébe. A nagyobb keleti városokban az érkező magyarokat ünnepélyesen fogadni fogják.

* **Kórházak ajánlata.** A magyar vöröskereszt egyesület felszólította az összes kórházakat, hogy háboru esetén hány sebesült, beteg és lábadozó katonát tudnának ápolás végett befogadni. Biharmegye köz-kórházának főorvosa dr. Fráter Imre megtette erre nézve jelentését. A köz-kórházba nyáron 80, télen 50 beteg katonát, átlag 60 katonát lehetne minden személysaporítás és építés nélkül elhelyezni. A katonák ápolásáért naponta 80 krt, a tisztékért 2 frtot fizet az egyesület.

* **Uj temetkezési egyesület.** A belügyminiszter a csökmői temetkezési egyesület alapszabályait jóváhagyta.

* **Egy díszes csapat.** Valyon mit érthetnénk mást ezalatt, mint a rendőrség által elfogott, kiéhezett kócos csapatot. Tegnap délután körülbelül harminczat tolonézoltak szét s mikor ezt a tényt regisztráljuk nem mulasztjuk el, hogy kifejezést ne adjunk a feletti csodálkozásunknak, hogy e nagy buzgalom dacára, mégis mindig rengeteg csavargó van Nagyváradon.

* **Még egy felebbezés.** A köz-kórházban építési szándékolt szalmaégető kemence építése ellen, mint már írtuk, a környék lakosai felebbezést adtak be. Tegnap a l. sz. püspökségi uradalom, mely szomszédos a köz-kórházzal, szintén beadta felebbezését a tanács végzése ellen a közigazgatási bizottsághoz.

* **A br. Hirsch Mór-féle jótékony egyesület.** A br. Hirsch Mór-féle jótékonyági és öngyógyító egyesület helybeli fiókja vasárnap délután tartotta meg választmányi ülését. Az ülésnek két kimagasló mozzanata volt. Egyik, midőn egy kereső nélkül maradt nagy számú család jövőjét biztosította jótékonyágával az egyesület, másik, midőn a két fiatal áldozatkész orvos tudort ünnepélyesen installálta hivatalába. Mind az egyesület, mind a két orvos dr. tettükben bírák dicséretüket.

* **A legnagyobb lökésség.** Olvasóinkat bizonyára érdekelné fogja azon ágyu, mely a lövés távolságát illetőleg eddig a világrekordot érte el. Mint Pataky H. és W. budapesti szabalmi iroda részünkre leírja, ezen ágyu egyike azon 18-nak, melyeket a Krupp-czég a chicagói világiállításon kiállított és melyek minden szakember bámulatát felkeltették. Ezek közül kettő keltett különös feltűnést még pedig

czára el kellett az ősrégi érseki széket foglalnia.

Norbert komolyan vette új feladatát. Az elzúllott érsekség ügyeit erős kézzel kezdé rendezni, a lanyhaságot szigoruan ostorozta, az egyházi szabványoknak mindenben érvényt szerzett. Fellépése nagy visszahatást szült az elhanyagolt egyházmegye papsága körében. Jellemző az akkori állapotokra nézve, hogy ismételtlen orgyilkosságot kíséreltek meg a szentéletű érsek ellen. Az isteni gondviselés azonban örökdött az ő választottja fölött. Norbert mindannyiszor sértetlen maradt, a büntényt követő viselkedésével pedig végre is meglágyította a legfásultabb kedélyeket is. A szent ügy győzött s Magdeburg 1134-ben, jun. 6-án őszintén siratta a jobb hazába költözött főpásztort.

A prémontrei rend nálunk, még a szent alapító idejében (1130), telepedett meg. Nagyon valószínű, hogy a rend a *magyarság erősítésére a nemzetiségek megmagyarosítására* nézve vállalt királyainkkal szemben kötelezettséget. Erre mutat azon geográfiai körülmény, hogy összes kolostoraink éppen oly helyeken épültek, a melyekben a nemzetiségek voltak tulsúlyban. Legrégibb s legfőbb hazai alapítványai voltak: *Nagyvárad, Lelesz, Jászó, Bozók, Turócz és Csorna.* A rend különben ma is határozottan a legnépszerűbb magyar rendek közé tartozik.

a rendet az eretnekek meggyőzésére s ezen célból a szent Mihályról elnevezett antwerpeni kolostort adá át neki. Norbert, társainak élén csakhamar megjelent. Szelid szavaiknak, alázatos fellépésüknek csodálatos hatása volt. A meglevesztett nép sirva borult a prémontreiek lábai elé. bűnbánatot tartott, meggyónt és megáldozott s ily módon visszatért az egyház kebelébe.

A mit a világi hatóság hatalma és ereje, a környékbeli papság igyekezete nem tudott elérni, azt megeselekedte a prémontreiek szelidsége. A tanchelinismus csakhamar teljesen kipusztult s még neve is alig maradt fenn.

Norbert azonban nem sokáig maradhatott az általa alapított prémontrei rend kebelében. Az isteni gondviselés másként határozott sorsa felől. Midőn a Champagne grófjának, Teobaldnak házassági ügyében Németországba utazott volna, éppen akkor ért Speyerbe, a mikor ott a birodalmi gyűlés híre nagy örömet okozott együtt volt. Jöttének híre nagy örömet okozott az egybegyűltek között s Lothár király kívánságára Norbertnek a birodalmi gyűlés tagjai előtt prédikálnia kellett. A beszéd annyira felvillanyozta a gyűlés tagjait, hogy kérve-kérték a fejedelmet, eszközölné ki Norbertnek a magdeburgi érseki székre való emeltetését. A kérelem Lothár óhajával is találkozott s miután ahhoz Gerhard bíboros, a pápa követje is hozzájárult, Norbertnek minden ellenkezése da-

egy 33 kaliber hosszú, 42 cm. es ágyu 190.400 kg. nyerssúlyal mint a világ legnehezebb és egy 40 kaliber hosszú 24 cm.-es, mint a világ legmesszebbre lövő ágyuja. Ha ezen ágyut az ágyucsőnek 40%-nyi elhajlítása mellett elsütjük, úgy a lőtávolság az ágyu torkából a lövedék-első földhöz ütődéséig számítva 20.226 métert, tehát majdnem 3 mértföldet tesz ki. A lövedék pályájának legmagasabb pontja 6540 m.-nyire van a kiindulási pont fölött és a most leirt ut megtételére 70.2 másodpercre van szüksége. Hogy a lövésről világos képet adhassunk magunknak, képzeljük a löveget a tenger színe fölött 1000 méternyire fekvő Pré.-St.-Didier helyiségben a Mont-Blanc csúcsa felé 44° alatt felállítva. Elsütés után a lövedék pályájának legmagasabb pontja a 4810 m. magas Mont-Blanc fölött még 2730 m.-rel magassabb lesz, tehát összesen 7540 m.-nyire a tenger színe fölött. A lövedék a hegy tulsó oldalán 20.266 méter távolságra levő Chamounxban fog először a földre esni. Ezen ágyu nyerssúlya 31.1000 kg., a lafetta súlya 28.200 kg., az összsúlya tehát 59.200 kg. Az ezen ágyuhoz szükséges lövedék súlya 215 kg., a szükséges lőpormennyiség pedig 215 kg. A lőpor prizmatikus (C8/2 jelű és 1882. szerkezetű) és másodpercenként 640 méter sebességet kölcsönöz a lövedéknek. Egy ezen lövegből kilőtt és acélburkolattal ellátott gránát áthatol az ágyu szájához közel elhelyezett 74.7 cm. vastagságú kovácsolt vaspánczélemezre, 1000 méter távolban egy 66.2 cm.; 2000 méter távolban pedig egy 58.5 cm. vastag lemezt átüt.

* **Előkelő kritika Kincs Istvánról.** A Szent-István-társulat kiadásában megjelenő »K a t h. S z e m l e« legutóbbi füzetében P i n t é r Kálmán, a kiváló irodalom történetíró újabb elbeszélő irodalmunkról értekezik s igen rokonszenvesen emlékezik meg a mi kedves munkatársunkról, K i n c s Istvánról is, irván a következőket: »Nem fölkapott író, csak szűkebb körben ismeretes K i n c s István, kinek a magyar nép életből vett elbeszélései, életképei jóízű népies magyarsággal, jóra való erkölcsi irányban megkapó közvetlenséggel vannak írva.«

* **Rálött a feleségére** A csendőrök egy fiatal jómódu földmives embert szállítottak tegnap H.-Böszörményből a debreczeni kir. ügyészség fogházába. Nagy bünt követett el: megakaratta ölni a hiteselegét, de a golyó célzott tévesztett, az asszony életben maradt, néhány hétig fogja nyomni az ágyat. ifj. Bertalan Józsefné, a földmives neje fiatal szép volt. A jóra való munkás ember forró szerelemre lobbant a szép leány iránt s feleségül vette. A fiatal asszony azonban nem viseltetett hűséggel férje iránt. A szomszédok suttogtak, de a férj mindaddig nem akart nekik hinni, míg személyesen meg nem győződött arról hogy őt tényleg megcsalja. Ekkor szörnyű tette határozta el magát. A hűtlen asszonyt megöli. Elhatározását tett követte. Hat lövető forgópisztolyt vett magához s azzal ment feleségéhez. Nem sokat beszélt az asszonynak, előrántotta a revolvert s rálött az asszonyra. A lövés talált s Bertalané vértől borítva hullott a padozatra. A férjet a szomszédok a rendőrség kezébe szolgáltaták, míg a súlyosan sérült asszonyhoz, kinek a golyó melléje hatolt, orvost hívtak. A hűtlen asszony sérülése súlyos; de nem veszélyes.

* **Ez is nagyváradai szokás.** Sok ferde szokás van Nagyváradon az bizonyos. De amit legujabb kezdenek, méltó reá, hogy felszólaljunk ellene a közönség nevében. Tegnap délben amikor még az eső nem verte le a port, egy valóságos veszedelem volt a főutcán járkálni, pedig ez az időszak az, mely legtöbb embert vonz az utcára. Ekkor seprük u. i. a székért. A por már tegnap meglehetősen volt s a járókelők szeme-szája meglelt vele. Egy cseppet sem dicséri e körülmény városunkat s ideje lenne, hogy az illetékes hatóság megakadályozná ezt a déli puczolást, mielőtt a nyári időszak beáll.

* **A kikötés elől a halálba.** A botütést. eltörölték a hadseregben, de különösen a lovasságnál még mindég fennáll egy kinzási mód: a kikötés. Ott van minden lovassági lak-tanya egy eldugott helyén a borzalmas eszköz.

Egy czölöp s azon egy karika. Ide szokták a szegény katonát hátrafeszített karral, úgy felkötni, hogy csak a lába hegye éri a földet. Kevés idő kell hozzá, hogy a szegény ember, akit a »béke« elvon a családi tűzhelytől, a szerető szülők házatól, eszméletlen állapotba jussón. Sok áldozata van már ennek az ember kinzásnak. — Tegnap Nagyváradon egy szegény huszár menekült a kinzás elől a halálba, S z ü c s Péter első században szolgáló biharfélegyházi születésű huszár valami hibát követett el s ezért 2 órai kikötésre ítélték. A szegény fiu annyira megrémült a kinzástól, hogy délben a Ferencz József laktanyában fegyverrel agyonlőtte magát. Hát, egygyel több vagy kevesebb . . . olcsó az ember-anyag. B.-Félegyházán nagyon szomorú egy k i s f a l u s i porta

* **Öngyilkos anya.** Nyüveden tegnap egy szép fiatal leány öngyilkossága okozott nagy csődületet. A régi történet ismétlődött. A csábító által elhagyott leány a szégyen elől, melyet már nem sokáig lehetett palástolni, megmenekülni óhajtván, felakasztotta magát. Az orvos-rendőri vizsgálatot Weilerschütz János főszolgabíró közbejöttével dr. Dévai Zsigmond körorvos teljesítette.

* **Szerencsétlenség az igazságügyi-palota építésnél.** Az igazságpalota építésnél szerencsétlenül járt M e s t e r János ügyében a rendőrség, mivel semmi terhelő körülmény senkire nézve sem forog fent, a vizsgálatot beszüntette. A szerencsétlen egy kőfalat akart megbontani és e közben zuhant le a kövezetre. Az orvosok agyrázkódást konstataáltak s mivel a belső zuzódások folytán belső vérzés állott be, életben maradásához semmi reményt nem fűznek.

Nádor L. és társa czipó és férfi-divat kereskedő cég, a közönség kényelme szempontjából telefon összeköttetést állított fel üzletében és így ki olcsón, gyorsan akar jutni új czipóhoz, kalaphoz, mint bármely férfi divat-cikkhez, ezt igénybe veheti. Azért is ajánljuk mai hirdetését olvasó közönségünk b. figyelmébe.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár közgyűlése.

A nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár f. hó 21-én tartotta meg évi rendes közgyűlését, a jelen voltak élénk részvétele mellett.

A gyűlést, melynek folyama alatt megjelent Gerő Armin iparhat. biztos is, Bertsey György, a betegsegélyző pénztár elnöke nyitotta meg rövid beszéddel. Elsőnek felolvastattott az igazgatóság évi jelentése. A jelentésből kiemeljük a következőket: az 1896. év végén volt a pénztárnak 2505 tagja, az évfolyamán szaporodott a taglétszám 316 taggal. Az 1896. évben 1393 tagot és 166 családtagot gyógykezeltetett a pénztár; a tagok közül táppénzben részesített 178, kórházi ápolásban 127, és csak ingyen orvosi segélyben és gyógyszerekben 988. A tagok és családtagok gyógykezelésére 5988 frt 96 krt fordított a pénztár, járulék czímen pedig bevételezett 8642 frt 49 krt.

Megtudjuk még többek között a jelentésből, hogy a múlt évben a pénztár tagjai közül majdnem minden negyedik beteg volt s a családtagokat is ideértve, egy-egy betegre átlag 3 frt 82 kr. gyógykezelési költség fordított.

A jelentés után felolvasott zárszámadásból kitűnt, hogy az 1896. évben a pénztár bevétele 8902 frt 60 kr., kiadása 8370 frt 60 kr. volt s ennélfogva az évi bevétel maradványa 532 frt, az 1895. évi maradvánnyal pedig a f. évre áthozott pénzkészlet, a tart. tőkék nélkül, 1405 frt 54 kr.

A f. évi költségelőirányzat tárgyalásánál, az igazgatóság javaslata folytán, Spitz Manó könyvelő fizetésének 720 frtra emelését a közgyűlés egyhangulag jóváhagyta. Gerő Armin iparhat. biztos erősen megokolt indítványa foly-

tán Tenkei József utkár fizetését is, gondos munkássága és szorgalma elismerésül, a közgyűlés egyhangulag 720 frtra emelte.

Ezután az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok választása ejtetett meg. A választás eredménye következő: az igazgatóságba az iparosok részéről: Bogdán József rendes- és Fehérvári Dezső póttagnak egyhangulag, a segédek részéről: Orenics Alajos 35, Weisz Jakab 33, Mitik Sándor 30, Hocdl János 27 szavazattal rendes- és Balogh Ferencz 24, Vetési Lajos 23 szavazattal póttagnak megválasztottak; a felügyelő-bizottságba az iparosok részéről: Sziládky Ernő rendes- és Hann Lajos póttagnak egyhangulag, a segédek részéről: Morvai Vilibald 35, Mónus Sándor 33 szavazattal rendes- és Fekete János 37, Pintér Tamás 27 szavazattal póttagnak megválasztottak.

Végül Szolga Ferencz ellenőr indítványára Gerő Armin iparhat. biztosnak, a pénztár ügyeire fordított állandó és mindenre kiterjedő figyelméért, a közgyűlés általános lelkesedéssel köszönetet szavazott.

Meghívás. A »Szent Lászlórol« nevezett nagyváradai koldusápoló és gyermekek egyesület f. hó 31 én d. u. fél 4 órakor saját helyiségeiben közgyűlést fog tartani, melyre az érdekeltek tisztelettel meghivatunk. Tárnya: 1) az 1896 évi pénztári számadások elbírálása, 2) Elnök, helyetteselnök és 11 választmányi tag három évre megválasztása, 3) Folyó ügyek. Nvárad 1897 márczius 22-én az egyleti elnökség.

IRODALOM.

— **Katholikus Pedagógia.** Ezen hézagpótló folyóirat, melyről már tettünk említést, folyton érdekesebb tartalommal jelenik meg. A második füzet tartalma »A kath. Pedagógia feladata« »Gyakorlati vallásitanítás a középiskolában« »Középiskolai tanterv revízió« A középker tanügyi mozgalmak« stb E tartalom jegyzékéből is kitűnik az új folyóirat nagyon is rá szolgál a dicséretre. Megrendelési czím Budapest IV ker. korona herczeg utca, Előfizetési ár egész évre 4 frt fél 2 frt. Szerkesztő Gyürky Ödön.

TANÜGY.

Meghívás az ipariskola zárvizsgálataira.

Az ipariskola téli tanfolyamának zárvizsgálatai f. hó 25-én csütörtökön d. e. fognak megtartatni és pedig 8—10-ig az előkészítő és I-ső osztályokban a nagyteleki-utcai elemi iskola helyiségében, 10—12-ig a II. és III-ik osztályokban a közs. polgári iskola helyiségében. Ugyanekkor a tanfolyamon készült rajzok is bemutattnak.

Ez értesítés kapcsán az ipariskola felügyelő bizottságának tek. tagjait, valamint az érdeklődő közönséget ez uton is tisztelettel meghívja.

Az igazgatóság.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Leszkay készülődései. Leszkay András nagyban készülődik a nagyváradai színi évadra. Az 5 hónapra terjedő időnyre huszonöt újdonsága van eddig, nem is számítva a fővárosban czután színre kerülő darabokat. Megvette Leszkay legutóbbi budapesti időzése alatt Evva Lajostól a Népszínház igazgatójától a »V ir á g c s a t a« diszleteit, mivel e népszerű darabot Nagyváradon is többször akarja előadatni.

Igazságszolgáltatás.

A »Szabadság« sajtópöre. A nagyváradai esküdtszék, ma fog a »Szabadság« czm. helybeli lap egy közleménye miatt indított sajtópérral foglalkozni. Az inkriminált közleményben az foglaltatik, hogy Csornay egész a zsidó temetőben ásatta el a sertésveszben elhullott sertéseit s ezt mint vérlázító esetet tárta fel az olvasó közönség elé, bár mint később kitudt, a közlemény nem felelt meg a valóságnak. Az esküdtszék elé az I-ső évnegyedi esküdtek lesznek beidézve s a tárgyalás Millye

Gyula elnöke alatt fog megtartani. Mint értesülünk, az ügy azonban nem kerül ítéletszóval elé, hanem békésúton el lesz intézve.

A tárkányi gyilkosok. A tárkányi gyilkosság ügyében a vizsgálat már teljesen be van fejezve. — A törvényték hétfőn már hozzá kezd e nagyobb szabású ügy tárgyalásához, mely bizonyára több napot fog igénybe venni. Az ügyészi indítvány szerint, tényleg gyilkosság büntette forog fenn ez esetben s a gyilkosság teljesen be van bizonyítva s így a vádlottat *kötél általi halálra kéri elítélni.*

T A V I R A T O K.

Ö Felsége utazása.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A kir. Ö Felsége e hó 29-én utazik Pétervárra, Miklós orosz czár látogatására.

A berlini Vilmos-ünnep.

Berlin, márczius 23. (Saját tud. távirata.) Az ünnepélyek harmadik napján vonult fel a polgárság díszmenete, közöttük sok lovas alak volt. A zenekarok egyenruhában, az utakat lovas kürtösök szaladgálják be. A landseknehtek, veterán és harcász egyletek nagy érdeklődés mellett vonultak fel. Fridrichsruhében 2000 ember fátylaszenét adott Bismarcknak, ki a rossz idő miatt szobájában maradt.

Stefánia utazása.

Ragusa, márczius 23. (Saját tud. táv.) Stefánia főhercegnő a Hungárián tegnap ideérkezett. A délután folyamán kíséretével Lacroma szigetére hajókozott át.

Ismét Sima Ferencz!

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) Szathmáry Ernő szentesi birtokos Szathmáry Ede szegedi ügyvéd által Sima Ferencz ellen csődöt kért. Aktiva 30,000; passziva 90,000 forint.

Andrássy Géza gr. választóihoz.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) Andrássy Géza gr. levelet intézett választóihoz, melyben azt mondja, hogy a mandátumról való lemondása által megszabadult minden felszélyeztettségtől.

A helyzet tisztázása.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A Kossuth párt ülést tartott, amelyen Kossuth Ferencz bejelentette, hogy Pichler Győző teljesen tisztán került ki a támadások tüzeiből (!?)

Kréta harcok.

Athén, márczius 23. (Saját tud. táv.) A Rethymusz melletti ütközetben egy priórt megöltek, két felkelő vezért és több felkelők megsebesítettek. Szombaton Kandianál volt csata. Az itteni görög konzul a tengeri nagykövetség felhívására elhagyta a várost.

Kanea, márczius 23. (Saját tud. távirata.) A Malaganál tegnap kezdett harc ma 5 óra körül este ért véget. A törököknek nem sikerült élelmiszereket bevinni az erődbe. Sok halott és sebesült fekszik a harctéren. A fosztogatás tovább tart.

Görög hadi készülétek.

Athén, márczius 23. (Saj. tudósítónk táv.) A hivatalos lap rendelete szerint 10 új gyalogsági-, 2 lovas zászlóalj, 14 ágyúteget, egy mérnök zászlóalj és 6 szekeres-század fogalktatni. A thessaliai hadsereg 2 divízióra oszlik, melyek mindegyike 2 dandárból áll. *A thessaliai határ mentén húzódó utak egyikén a törökök rátöltek egy kocsira, melyben két angol levelező és egy görög tiszt.* Nagy hideg uralkodik. A határon több helyt hó esik.

KÖZGAZDASÁG.

Aláírási iv és tervezet

a Nagyváradon alapítandó »Biharmegyei korona-takarék- és hitelszövetkezet« tag-részjegyeire

1. Alulírottak »Biharmegyei korona-takarék- és hitelszövetkezet« czímmel a keres. törvény értelmében egy korlátolt felelősségű szövetkezetet alakítanak, melynek székhelye Nagyvárad és tartama 15 év.

2. A szövetkezet czélja a belépő tagok *takarékosságának előmozdítása* és a megtakarított tőkének ezek között kölcsönként vagy kézi-zálog kölcsönként *olcsó kamat melletti elhelyezése által* a megtakarított tőke gyümölcsösztetése.

3. Szövetkezeti tagul minden fedhetlen jellemű egyén jelentkezhet, ki magát egy-egy jegyzett tagrészjegyet után a szövetkezet megalakulásától számított 3 éven át a szövetkezet pénztárába *helenként egy koronának befizetésére kötelezi.*

Egy és ugyanazon tagnak több darab heti befizetési részjegyet lehet előjegyezni, az ily előjegyzés azonban visszavonhatlan és szét nem osztható.

A magát a szövetkezetbe tagul előjegyzett tag a megalakulás után minden egy-egy jegyzett heti korona befizetés után a szervezés költségeinek fedezésére fordítandó 20 fillért tartozik lefizetni.

6. Ha ezen aláírási iv és tervezeten számhoz nem kötött tag legalább 1500 drb. egy koronás heti befizetési tagrészt jegyzett, alulírottak a szövetkezet megalakítása czéljából legkésőbb 1897. évi június hó 20-ik napjáig alakuló közgyűlést tartoznak összehívni, ellenesetben az itt jegyzett aláírások érvényüket veszítik; azon esetben, ha a meghatározott 1500 korona tagrész nem jegyeztetett, a szövetkezet meg nem alakul.

7. *A szövetkezet minden három évben felszámol s a tagok által jegyzett s befizetett illetve megtakarított tőke a reá eső kamat, illetve nyereség részekkel együtt kiosztatik.*

Jelen aláírási ivet és tervezetet kibocsátók a szövetkezet megalakulásig minden a szövetkezetet illető ténykedésükért szavatolnak.

Nagyvárad, 1897. márcz. 20-án.

A z alapítók:

Szunyogh Péter, Schwartz Ferencz, Király Viktor, Wallner Ödön, Schweiger Ede, Mihelyi Adolf, Fleischacker Gyula, Laszky Ármán, Molnár

Lajos, Ujfalussy Dezső, Andrányi Lajos, Laendler Ferencz, ifj. Tóth Ferencz, Mihelyi Pál, Örley Kálmán, Kovács Ákos, Dr. Márkus László, Weinberger Jakab, ifj. Ullmann Izidor, Kandel József, Moess Károly, Ragány János, Bordé Ferencz, Moskovits Mór, Kugler Albert, Dr. Gyémánt Jenő, Hegedűs Géza, Pekánovits Imre, Markovits Sándor, Lukács Lajos.

Felhívás Biharmegye szőlőtulajdonosaihoz.

A bihar-diószegi vinczellérképezdénél folyó hó 28., 29., 30-án szőlőszáraz ojtási tanfolyam fog tartatni. Midőn erről Biharmegye szőlőtulajdonosait és az érdeklődőket értesítjük, felhívjuk, hogy ezen tanfolyamon mentől számossabban vegyenek részt s egyszersmint utasítják vinczelléreiket, hogy menjenek Diószegre s a 3 napos tanfolyamon a szőlő száraz ojtás műveletét sajátítsák el.

N.-Várad, 1897. márczius 23-án.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Terménytőzsde.

	Bécs, márcz. 23
B i z a tiszai	8.70—0.—
» bánási	8.25—0.—
» bácskai	8.34—0.—
» szokványáru őszre	0.—0.—
B u z a szokványáru tavaszra	7.10—0.—
R o z s tiszavidéki	4.15—0.—
» szokványáru őszre	6.45—0.—
» szokványáru tavaszra	6.53—0.—
T e n g e r i magyar	6.40—0.—

A szerkesztésért felelős:

DR. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Nagyváradon alapítandó:
»Biharmegyei Korona-takarék és hitelszövetkezet,«
részjegyeire (hetenkinti befizetés
Egy korona) aláírásokat elfogad a

Biharmegyei takarékpénztár,

Kossuth Lajos utca.

951—0

Ajánlja **arany ezüst ékszerraktárát** arany-, ezüst-, nikel zseb- és különféle fali, inga, ébresztő és valódi schweiczi óráit. Vesz zálogházból kikerült **arany és ezüst tárgyakat**, zálogjegyeket a legmagassabb árárt.

Weisz Ignácz és fia utóda

órák és ékszerész
Nagyvárad, Zöldfa-utca 25.

Nagyvárosok mintájára berendezett órák és aranyműves műhelyemben a legkomplikáltabb munkák a leggyorsabban legjobban és legolcsóbban készíttetnek.

Üzlethelyiség változás!

Miután üzletünket folyó év szeptember havában Zöldfa-utcza Munkfélé házba helyezük át, a raktárunkon levő összes

Női- és gyermek-felöltőinket mélyen leszállított árban

árusítjuk el.

Hivatkozva 31 év óta fennálló üzletünkre, hol t. vevőink tapasztalhatták, hogy ugy kifogástalan minőségű áruinkkal, szolid kiszolgálással, valamint olcsó árainkkal mindenkor azon igyekeztünk, hogy t. vevőink szives bizalmát kiérdemeljük.

Most tehát midőn ezen kedvező alkalomra felhívjuk b. figyelmüket, reméljük, hogy nem a megszokott reklámnak fogják tekinteni, hanem bizalommal fognak hozzánk fordulni, s minden igyekezetünk azon lesz, hogy ezt továbbra is fenntartsuk.

Kiváló tisztelettel

Heiman Lipót és Társa.

Nagyvárad, Zöldfa-utcza,

89-1-20

Alapított 1866-ban.

Alapított 1866-ban.

Haló!

Haló!

Haló!

K i b e s z é l ?

Tisztelt Nádor ur! Kérem azon jó és olcsó czipőkből, melyekből már vettem, a saját és a gyermekek részére kiküldeni.

Aki jó és olcsó czipőt a saját és családja részére akar beszerezni annak ajánlatos

NÁDOR L. és TÁRSA czég

a Zöldfa-utczán

legnagyobb czipő raktárát felkeresni; a legjobb és legolcsóbb czipő bevásárlási forrás

Meglepő

Feltűnő

Olcsó

árban a legujabb kalapok a tavaszi és nyári idényre. — Pless kalapok főraktára. Ingek, gallérok, nyakkendők, keztyük, illatszer, pénz és szivartárczák, sétabotok, esőernyők, francia, batist és vászon zsebkendők stb a legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban

Nádor L. és Társa czég

uri divat üzletében kapható.

Telefon összeköttetés!